twee werelden

Een jongen van 53

Ivan Wolffers is arts en patiënt.

beeld: De Beeldredaktie, Erik van 't Woud

Waarom schrijf ik zo vaak over mijn kankerervaringen? Het leven is immers veel leuker en groter dan een kankergezwel. Wie verstandig is, staat er geen seconde langer bij stil dan nodig. Leven moet je. De dood komt vanzelf wel. Daar hoef je niets voor te doen. Op een dag is het zover. Waarom van tevoren die opera van de gezondheidszorg, de aria's die je gillend waarschuwen wat je boven het hoofd hangt 'als je niet' en de egotripperij van medische prima donna's?
Ik schrijf uit ergernis en mededogen. Dat laatste met mijn lotgenoten en het eerste over de opdringerige collega's, die me in vertrouwen vertellen dat ze zelf nooit een PSA-test zouden ondergaan, maar steeds praten over het belang van het voorkómen van prostaatkanker.
Ze zijn de verkenningsschepen van de oorlogsvloot die samen met het mannengezwel opstoomt en onze zee al heeft veroverd. Testen. Bewustwording. Er op tijd bij zijn. Aarzel niet en beslis snel.

Deze week vroeg een jongen van 53 jaar oud of hij kon komen praten. Een jongen van 53? Ja, een vrouw wordt volwassen als ze een kind krijgt, een man als hij te horen krijgt dat hij kanker heeft. Leven in onnozelheid met het idee dat er geen eind aan komt, wordt dan onmogelijk. Er was 'iets', liet hij me via de telefoon weten. Als mensen met me willen praten over 'iets', snap ik ondertussen wel wat dat is. Hij had plasproblemen, was naar de huisarts gegaan. Die liet routinematig een PSA prikken en die bleek licht verhoogd: 3,8.
Geen reden tot zorgen dacht ik, want die van mij was 97 bij de ontdekking, en na acht jaar leef ik nog steeds. De uroloog besloot heel voortvarend een bioptie te doen en in één van de twaalf biopten werd 'iets' gevonden. De uroloog legde alle mogelijkheden voor alsof het de menukaart in een sterrenrestaurant was. Volledig verwijderen, hetzij operatief, hetzij door de robot, inwendige bestraling mits er voldoende plaskracht was, uitwendige bestraling of waakzaam afwachten. Buiten de kaart om was er niets. Voor het gemak werd maar vast informatie meegegeven over een robotoperatie.
'Rustig over nadenken. Neem de tijd', had de uroloog gezegd. 'Maar niet te lang, want anders kan het wel uitgezaaid zijn.'

De uroloog legde alle mogelijkheden voor alsof het een menukaart was

Rustig over nadenken? Zijn leven was volledig op zijn kop gezet. Ik herkende onmiddellijk zijn primaire reacties: op de bank zitten en naar stomme televisieseries kijken om niet te hoeven denken. Hopen dat je 's nachts niet naar het toilet moet, want door het gepieker val je niet meer in slaap. Alle tijd? Maar niet te lang wachten? Hij wilde zijn werk en reizen in 2011 gaan afzeggen. Ook dacht hij dat het verstandig zou zijn om zijn huis te verkopen, kleiner te gaan wonen om de laatste jaren van zijn leven nog wat leuke dingen te kunnen doen.
Binnen een week wist hij hoe hoog de PSA maximaal mag zijn en wat een Gleasonscore is. Wat hij niet begreep is hoe de gezondheidszorg een soort sta-stil-of-ik-schietmachine is geworden. Altijd op zoek naar de grote boosdoener, verdachte K.

Het is voor mij onbegrijpelijk dat artsen dat telkens weer doen, het nooit afleren, niet begrijpen wat zij hun patiënten aandoen. Wij zijn geen gezwellen hoor, maar mensen.
Onvergeeflijk. Het is alsof de gezondheidszorg mensen opeet en de meeste van hen hebben geen idee wat ze overkomt.
Laten die onheilbrengers toch in hemelsnaam eerst eens leren communiceren. Daarom schrijf ik. Elke keer weer. Tot ik er niet meer ben of het niet meer hoeft.